

manjše je merilo. Na robu zemljevida je dodana skica lege države na celini. Vsaka država je predstavljena tudi s svojo uradno zastavo, ki jo uporabljajo ob uradnih priložnostih. Zastave so povzete po knjigi *Flags of the world* in podatkih na internetu. Pomembno dopolnilo besedilu so fotografije. Velika večina jih je iz zbirke Corel Stock Photo Library.

Podrobnejši opisi držav so nadalje razdeljeni na šest poglavij:

- naravne razmere (lega in površje, podnebje, klimogram, vode, tla in rastje),
- prebivalstvo in poselitve (prebivalstvo, poselitve, starostna piramida),
- državna ureditev,
- zgodovina,
- gospodarstvo,
- naravne in kulturne znamenitosti.

Glavni namen tega dela knjige je strokovno korekten oris najpomembnejših značilnosti vsake države s konkretnimi podatki. Pri tem sta avtorja skušala biti čim bolj objektivna. Zaradi omejenega obsega so opisi precej faktografski. Kot poseben problem sta avtorja izpostavila statistične podatke, ki jih navajata izključno kot sestavni del opisov in jih je treba uporabljati z določeno mero previdnosti, čeprav sta se trudila uporabljati podatke iz uradnih publikacij mednarodnih organizacij in državnih statističnih uradov. Zlasti problematični so podatki iz držav v razvoju, kjer gre po večini le za približne ocene domačih in tujih strokovnjakov.

V tem izredno obsežnem projektu so poleg obeh avtorjev pod vodstvom urednice Polone Demšar Mitrovič sodelovali še trije kartografi, štiri lektorice, likovno-tehnični urednik, oseba, odgovorna za opremo ter deset avtorjev fotografij. Upati je, da bo ta izjemno kvalitetna in koristna knjiga naša pot do vseh, ki jih zanima pot v »neprestano se spreminjajoči virtualni in resnični svet našega časa«.

NOVA KNJIGA O KRASU Drago Kladnik

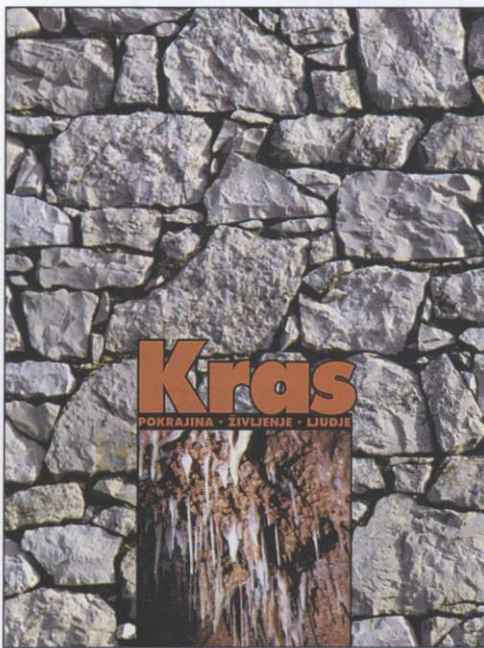
Pri založbi ZRC SAZU (Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti) je izšla knjiga *Kras* s podnaslovom *Pokrajina – življenje – ljudje*, ki jo je izdal Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU iz Postojne. Knjigo velikega formata 31 x 24 cm je uredil akademik dr. Andrej Kranjc, pri čemer sta mu pomagala dr. Vojislav Likar in Milojka Žalik Huzjan. Nastanek pomembnega knjižnega projekta sta finančno podprla Ministrstvo za znanost in tehnologijo Republike Slovenije ter Slovenska nacionalna komisija za UNESCO. V bistvu gre za izpopolnjeno in slovenskemu uporabniku prilagojeno izdajo monografije *Slovene Classical Karst – Kras*, ki je pri istem založ-

niku izšla konec leta 1997. Z njo se je svetovni javnosti celovito predstavila slovenska pokrajina, v kateri so nastale Škocjanske jame, prvi in doslej edini slovenski pojav oziroma objekt, vpisan v Unescov seznam naravne in kulturne dediščine.

Pri pisanju besedila je sodelovalo 28 avtorjev, fotografije je prispevalo 35 avtorjev, pregledne zemljevide pa so pripravili na Geografskem inštitutu Antona Melika ZRC SAZU in Inštitutu za geografijo. V lepo opremljenem delu je tudi precej faksimiliranih dokumentov, skic, starih zemljevidov, fotografij in umetniških del, pa tudi nekaj risb.

V knjigi je na 321 straneh doslej najbolj celovito predstavljena pokrajina Kras, ki je s svojim imenom, prenesenim v strokovno izrazoslovje, postala pojem svetovnih razsežnosti. Tiskanih del o Krasu ni malo, vendar med njimi ni nobenega, ki bi na razumljiv, a hkrati znanstveno natančen način pokrajino predstavilo celovito, z izsledki najnovejših raziskav vred. Čeprav Kras ni velika pokrajina, je po svojih značilnostih in dozdašnjih preučitvah tako raznolika, da ga lahko kot organsko celoto predstavi le večja skupina avtorjev, sestavljena iz strokovnjakov različnih znanstvenih disciplin.

Ob za strokovna dela običajnih poglavij *Uvodu* in *Literaturi* se v knjigi zvrsti 14 glavnih poglavij; nekatera so razdeljena na podpoglavja. Razvrščena so v naslednjem zaporedju: *Geologija Krasa*, *Morfologija Krasa*, *Burja*, *Hidrologija Krasa*, *Speleologija*, *Prst in rastje*, *Živalstvo kraških jam*, *Zaščita in varovanje*

Krasa, Človek na Krasu skozi zgodovino, Družbeno-geografski oris, Etnografska podoba Krasa, Arhitektura, Kras v likovni umetnosti ter Sprehod po Krasu s knjigami pod pazduho.

Čeprav se pokrajina Kras ne konča na zahodni meji naše države in se razprostira tudi onstran nje v Italiji, se knjiga iz povsem praktičnih razlogov omejuje predvsem na njen slovenski del. Predstavitev Krasa kot naravne, družbene in fiziognomske pokrajinske celote bi namreč zahtevala precej več časa in sodelovanja številnih tujih sodelavcev, kar bi bil organizacijsko in finančno še mnogo bolj zahteven zalogaj.

Upati je, da bodo z vključitvijo Slovenije v Evropsko zvezo nastale takšnim prizadevanjem naklonjene okoliščine, saj si pokrajina, ki je bila z izjemo Trsta dolgo poseljena skoraj izključno s slovenskim življem, takšno obravnavo brez dvoma zasluži. Prikaz s človekom povezanih pokrajinskih prvin, ne pa zgolj njih, bi na ta način v marsičem pridobil na znanstveni teži. Politično neobremenjena razmišljanja bi lahko rodila številna nova spoznanja ali pa dozrajšnja vedenja predstavila v novih dimenzijah.

GEOGRAFIJA SLOVENIJE Jernej Zupančič

Založba Slovenska matica je junija 1999 izdala že dolgo pričakovano knjigo Geografija Slovenije. To temeljno geografsko delo prihaja na knjižne police v času velikih knjižnih izdaj o Sloveniji in Slovencih ter zapolnjuje vrzel predvsem na področju splošnih predstavitev naše države. Namen monografije je podati pregledno sliko stanja in razvoja posameznih prvin geografskih značilnosti in posebnosti Slovenije. Po svoji naravi je geografska monografija eden od temeljnih priručnikov, namenjena vsem, ki iščejo bolj poglobljeno vedenje o času in prostoru, v katerem živijo.

Skoraj 500 strani obsegajoča knjiga je skupinsko delo dvanajstih avtorjev, ki sta ga uredila akademika prof. dr. Ivan Gams in prof. dr. Igor Vrišer. Knjiga posega na vsa temeljna področja geografske vede, ki z različnih zornih kotov prikazuje današnjo pokrajinsko in družbeno stvarnost Slovenije ter povezanost in soodvisnost med posameznimi pokrajinskimi dejavniki. Kratekemu uredniškemu predgovoru sledijo poglavja *Legra Slovenije v Evropi in med njenimi makroregijami* (Ivan Gams), kjer je prikazana lega Slovenije na stiku štirih velikih evropskih makroregij ter obenem na stičišču štirih različnih kulturno-jezikovnih območij. Stičnost v družbenem in naravnem pogledu je zaslužna za marsikatero svojsko potezo današnje Slovenije. Poglavje zaključuje krajši zapis o položaju samostojne Slovenije v sodobni Evropi. Drugo poglavje obravnava površje v Sloveniji, vključno z različnimi teorijami o njegovem razvoju. Sledi posebno poglavje o krasu,

ki ga prikaže po posameznih tipih kraškega površja. Isti avtor nadaljuje tudi del poglavja o podnebju, in sicer *Vreme, sončno obsevanje in temperature*, drugi del (*Padavine in vetrovi*) pa France Bernot. Poglavje se prične s klimatsko lego, za katero je odločilna pravstičnost različnih velikih pokrajinskih enot, ki znatno modificira podnebne značilnosti. Upravičeno je govoriti o regionalni in celo lokalni klimi. Sledi poglavje *Hidrografija* (Marko Kolbezen) s podrobnim prikazom rečnih režimov in hidroloških značilnosti posameznih območij Slovenije. Zaključuje ga krajši zapis o značilnostih slovenskega dela Tržaškega zaliva. V *Pedogeografskih značilnostih* (Franc Lovrenčak) so nanizane značilnosti prsti po posameznih pokrajinskih tipih, v *Rastlinstvu* pa isti avtor poda še značilnosti rastlinskega pokrova. V ospredju razprave so različne gozdne združbe, v katerih avtor predstavlja vpliv in povezanost kamninske osnove, nadmorske višine, podnebja in človekovih vplivov. Poglavje *Živalstvo* (Boris Sket) poda pregled živalskega sveta, ki ga zaključuje s prispevkom o človekovih posegih v naravo in torej tudi sestavo favne. Fizičnogeografski del monografije zaključuje poglavje *Pokrajinsko ekološka sestava Slovenije* (Ivan Gams), ki je regionalizacija po fizičnogeografskih kriterijih z opisom posameznih mezoregij.

Družbeni del pričenja poglavje *Historično-geografska dediščina* (Vladimir Bračič) z orisom nekaterih zgodovinskih procesov, kot so selitve prebivalstva, razvoj naselij, razvoj posameznih gospodarskih panog ter upravne razdelitve, ki so pustile svoje sledove v pokrajini in ljudeh do današnjega dne. Sledi obširno poglavje *Prebivalstvo* (Drago Perko), ki prikazuje naravno in selitveno dinamiko prebivalstva Slovenije ter njegovo starostno, spolno, izobrazbeno, versko, narodno in jezikovno sestavo. Poglavje zaključujejo besedila o Slovencih v sosednjih državah Italiji, Avstriji in na Madžarskem. V poglavju *Poselitev in naselja* (Vladimir in Vera Kokole) so podrobno prikazana podeželska naselja z različnimi tipi hiš ter tlorisno zasnovo. Temu sledi prav tako podrobna predstavitev mest in urbanizacije. Sledi poglavje *Gospodarska geografija* (Igor Vrišer), ki izčrpno poroča o posameznih gospodarskih panogah, pogojih zanje ter posledicah, ki jih puščajo v pokrajini. *Značilnosti prometa in infrastrukture v Sloveniji* sta orisala Matjaž Jeršič in Andrej Černe. Temu sledi poglavje *Turizem* (Matjaž Jeršič), ki podrobno analizira razvoj te za Slovenijo pomembne gospodarske panoge. Avtor je prikazal tudi vlogo in pomen rekreacije ter predvsem učinke na prostor. Poglavje *Varstvo naravne dediščine* (Avgustin Lah) obravnava onesnaževanje in onesnaženost okolja, ki ga povzročajo različne gospodarske dejavnosti. Knjigo zaključuje podrobna *Družbenogeografska regionalizacija Slovenije* (Igor Vrišer). Sledita še *Geslovník in Seznam ilustracij*.

Med odlikami tega dela je treba izpostaviti enostavno, pregledno in logično razvrstitev glavnih pogla-

